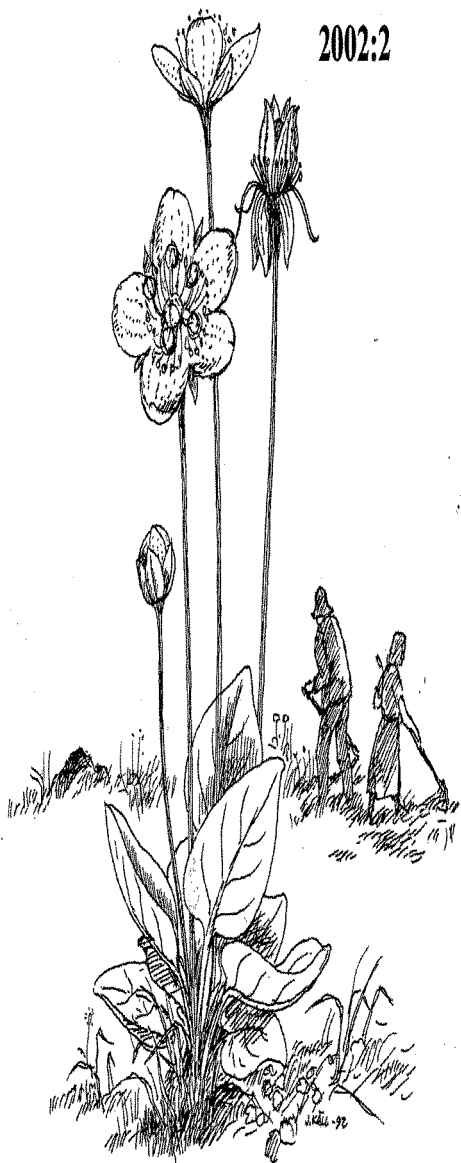

PARNASSIA

2002:2

PARNASSIA

Medlemsblad för Föreningen Smålands Flora Årgång 15 2002 nr 2

ISSN 1404-3785

Adress: c/o Allan Karlsson; Liljeholmsvägen 6; 575 39 Eksjö

Bankgiro: 857 – 6506; postgiro: 66 29 27 – 3

Org.nr: 827001–1672

Prenumerationsavgift för år 2002 är 50 kr

Styrelseledamöter i Föreningen Smålands Flora 2002–2003

Ordförande	Allan Karlsson; Liljeholmsvägen 6; 575 39 Eksjö tel. 0381 – 104 16; e-post: allan.karlsson@mbax302.swipnet.se
Vice ordförande	Margareta Edqvist; Syrengatan 19; 571 39 Nässjö tel. 0380 – 106 29; e-post: margareta.edqvist@telia.com
Sekreterare	Åke Widgren; Ronnebygatan 10; 371 32 Karlskrona tel. 0455 – 31 17 41; e-post: akwi@k.lst.se
Kassör	Göran Wendt; Högstorpssvägen 142 B; 352 42 Växjö tel. 0470 – 227 33; e-post: gowe@telia.com
Redaktör	Åke Rühling; Humlekärshultsvägen 10; 572 41 Oskarshamn tel. 0491 – 771 61; e-post: ake.ruhling@telia.com
Övriga ledamöter	Gunvald Bruce; Skogsrådstigen 20; 593 52 Västervik tel. 0490 – 152 26; e-post: g.bruce@swipnet.se John Christoffersson; Villa Vibo, Långemåla; 570 76 Ruda tel. 0499 – 300 06 Thomas Karlsson; Skogsvägen 46; 122 63 Enskede tel. 08 – 649 15 69; e-post: thomas.karlsson@jrm.se Tommy Nilsson; Villagatan 8; 570 80 Visserum tel. 0495 – 301 31 Barbro Otterstedt; Högabergsgatan 12; 331 41 Värnamo tel. 0370 – 104 36; e-post: barbro_mats@hotmail.com
Redaktör Parnassia	Jan-Erik Hederås; Tyringeatan 21; 252 76 Helsingborg tel. 042 – 14 03 91; e-post: je.hederas@telia.com

Omslagsbilden visar slätter i en äng med slätterblomma (teckning av John Käll)

Rapport om floraskrivandet

THOMAS KARLSSON

När nu både Västergötland och Sörmland har fått sina landskapsfloror undrar nog många om inte Smålands flora också ska bli färdig någon gång. Här vill vi i arbetsgruppen (Margareta Edqvist, John Christoffersson, Åke Rühling och jag) orientera om arbetsläget.

Som Åke tidigare berättat i *Parnassia* kommer boken att bestå av två delar. Den första kommer att innehålla allmänna kapitel, den andra en utförlig behandling av alla kärlväxter som finns eller har funnits vildväxande i Småland. Det största återstående arbetet gäller artdelen.

På årsmötet 2002 kunde vi presentera en arbetsplan och preliminära texter till alla arter. John Christoffersson har skrivit avsnitten om biotoper, utbredning och folkliga namn för de bofasta arterna, drygt ett tusental, och jag har skrivit om de övriga arterna (tillfälliga och utgångna), även det ett drygt tusental. Jag har nu fått i uppgift att komplettera med förstauppgifter, lokallistor, taxonomiska och historiska kommentarer till de bofasta arterna. Samtidigt ser jag över alla texter så att resultatet blir homogent. De utbredningskartor som ska ingå i boken granskas också och kontrolleras mot texten.

Källkritik

Växtuppgifterna i Smålands flora kommer i huvudsak från tre källor: (1) de uppgifter och belägg som vi själva samlade under vår inventering på 1980- och 90-talen; (2) belägg ur herbarier (offentliga och privata); (3) uppgifter ur litteratur och handskrifter. Alla uppgifter finns i en databas, så att för varje art som ska behandlas finns det listor – i princip kompletta – på alla inventeringsuppgifter, alla existerande herbariebelägg och alla omnämnanden i litteratur och handskrifter. Att få till stånd herbarie- och litteraturdatabasen var ett arbete väl så stort som fältinventeringen, men det är nu nästan helt klart – de smärre luckor som finns fylls efter hand, och nytillkommande material läggs in. (Detta påverkar inte skrivarbetets hastighet, eftersom databaserna inte hanteras av oss som skriver.)

Inventeringsmaterialet är mycket tillförlitligt. Vi var flitiga med att ta belägg och med att kontrollera oväntade uppgifter. Det gör att vi nu vid skrivandet sällan eller aldrig behöver ifrågasätta en uppgift från inventeringen. Materialet från herbarier och litteratur vållar däremot ofta problem. Bestämningen av herbariebelägg går ju att kontrollera, men även om bestämningen är rätt behöver inte uppgiften vara riktig – etiketter blir ganska ofta förväxlade, och lokaler kan rentav vara medvetet fel angivna (vanligt när det gäller skolherbarier). Man måste därför alltid vara skeptisk till märkliga fynd av okända samlare. Be- träffande litteraturuppgifterna kan man i allmänhet lita på att lokalerna är rätt

angivna, men däremot kan man inte vara säker på att bestämmningarna var riktiga (om inte författaren samlade belägg).

Det historiska materialet måste alltså utvärderas innan det tas upp i florin, och det är ett stort arbete. Här har man hjälp av att uppgifterna finns i en databas. Exempelvis kan man se samtliga uppgifter en person lämnat och bedöma om det finns andra tveksamheter. I så fall väljer man nog att betrakta uppgifterna som osäkra. När det gäller litteraturuppgifter kan man söka i herbariedatabasen och se om ett eventuellt belägg har blivit ombestämt efter det att uppgiften publicerades – det händer ofta, särskilt efter de omfattande genomgångar som gjorts för *Flora Nordica*. – En litteraturuppgift, som verkar egendomlig eller sensationell, måste man alltid slå upp i original: dataläggaren kan ha skrivit fel eller ha missuppfattat ett äldre växtnamn. Beslutet om en given uppgift ska accepteras eller betraktas som osäker måste alltid fattas, trots att man ofta inte hittar klara indikationer på om den är rätt eller fel.

Kartproblem

I boken ska det också finnas kartor. På dessa markeras fynd gjorda 1978 eller senare ("aktuella uppgifter") genom att motsvarande 5×5 km-ruta färgas. Äldre uppgifter markeras med svart prick i 5×5 -kilometerrutans mitt. På detta sätt går det att läsa de båda tidskategorierna var för sig, men även att jämföra tidigare och nuvarande utbredning. Dessa jämförelser är ofta mycket intressanta. Det handlar inte bara om nytilkomna och försvunna arter, utan också om att arter ändrar frekvens eller vidgar eller minskar sina utbredningsområden. Vid jämförelserna måste man givetvis ha klart för sig de förutsättningar som gäller – att inventeringsuppgifterna har en noggrannhet, detaljrikedom och jämnhet i täckningen som vida överträffar det historiska materialet, och att detta täcker en period på åtminstone 150 år (att jämföra med inventeringsperiodens ca 15).

Tyvärr är det inte alldeles enkelt att få det historiska materialet rätt på kartorna. Övriga uppgifter måste granskas så som beskrevs ovan. Men dessutom tillkommer problemet att en och samma lokal kan ge upphov till två eller fler kartprickar! Lokaler för sällsynta växter förekommer nämligen inte bara en gång i källorna, utan i regel finns det flera, ibland flera tiotals uppgifter från en och samma lokal. Vid koordinatsättningen har dessa olika uppgifter om samma lokal ofta förts till olika rutor. Det finns flera orsaker till att det blir så. Många platser ligger på gränsen mellan två rutor och har då koordinatsats olika vid olika tillfällen. I andra fall har en rapportör bara angett socken (varvid kyrkans ruta markerats) medan andra har angett en mera exakt lokal (ofta då inte i kyrkrutan); ytterligare andra rapportörer kan i stället ha angett namnet på närmaste tätort (vilket ofta ger en tredje ruta). Felskrivningar – som ju är lika oundvikliga som mänskliga – har också inträffat (typ omkastning av siffror eller oriktigt angiven storruta). För karterade arter måste alltså koordinatsättningen granskas,

vilket ofta innebär kontroll på topo-kartan. Detta arbete sker parallellt med färdigställandet av texten och är alls inte oöverkomligt, men det tar sin tid.

Arbetsgång

Det är inte alla problem som kan klaras av vid skrivbordet eller med hjälp av datorn. Ibland är det belägg i herbarier på annan ort som behöver granskas eller svåråtkomlig litteratur som borde ses. Sådana saker hamnar i fotnoter till manuskriptet för samlad genomgång vid studieresor till andra herbarier eller bibliotek. Bland fotnoterna hamnar också frågor till medförfattare och granskare (se nedan), någon gång även önskemål om fältkontroller (om vissa ovanliga växter finns kvar eller ej).

När jag har blivit klar med en manuskriptdel sänder jag den till John, som läser kritiskt, gör ändringar och tillägg och besvarar eventuella frågor. Det händer att vi har olika erfarenhet av arterna, vilket ger anledning till diskussioner som ofta berikar texten.

När jag har fört in Johns ändringar är manuskriptet så klart som det kan bli från oss författare. Det är då dags att skicka ut materialet på remiss. Sexton personer har samtyckt till att läsa manuskriptet efter hand som det blir färdigt. De flesta är inventerare med erfarenheter från många småländska rutor. Materialet sänds ut i portioner om ca 10 sidor (det blir många försändelser, men till de flesta skickas manuskriptet som e-brev, vilket sparar mycket porto). Granskarna får ca 3 veckor på sig att kommentera; de flesta har svarat långt snabbare än så, och med stor entusiasm! Svaren är mycket värdefulla och innehåller allt från principiella synpunkter (som ibland får stora konsekvenser) till påpekanden om uteblivna komman.

Nya lokaler

Från våra granskare får vi även in uppgifter om nyfunna lokaler och återfynd på tidigare kända lokaler. Sådant infogar vi med tacksamhet i manuskriptet. Vår strävan är alltså att florän ska vara aktuell när den kommer ut, och med de beskrivna rutinerna kan vi klara det utan att bokutgivningen ytterligare fördröjs.

Rapportera alltså intressanta nyfynd och återfynd, i första hand till Åke Rühling! Adressen är Humlekärrshultsvägen 10, 572 41 Oskarshamn. E-post-adress ake.ruhling@telia.com

Ett smakprov

Efter denna artikel följer en art ur flöramanuskriftet, skavfräken *Equisetum hyemale*. Materialet är klart från författare och granskare – men det innebär inte, att det inte kan bli bättre. Alla synpunkter och förslag mottas med tacksamhet!

Efter artubriken följer synonymer på svenska och/eller latin (i detta fall endast *skäfte*) i den mån de har förekommit i den litteratur som användes under inventeringsperioden. – Under rubriken *bygdenamn* återges folkliga namn som

upptecknats under inventeringen eller blivit funna i litteraturen. Dessutom kan omnämnas seder och bruk som belyser de folkliga namnen. – *Primäruppgift* avser första fynd och första tryckta uppgift (ofta är de inte samma). Vi försöker också ange om växten finns kvar på eller i närheten av den "klassiska" lokalen.

I huvudtexten om arten redovisas dess ståndortskrav och vilka biotoper den förekommer i. Här kan också anges kännetecken (om arten inte är bra behandlad i nu aktuella floror). – Därefter beskrivs utbredningen i Småland. Antalet rutor med fynd anges liksom hur många rutor det finns äldre uppgifter från, och artens frekvens i olika delar av landskapet anges i ord. Sist i utbredningsstycket anges artens status i landskapet (skavfräken är ursprunglig), för arter som är inkomna eller förvildade anges detta, liksom om de är/var tillfälliga eller bofasta.

Lokalförteckningen kan av utrymmesskäl inte bli fullständig annat än för de verkligt sällsynta arterna. För arter som likt skavfräken är relativt vanliga i en del av landskapet anges bara utkantlokaler. Uppgifterna kommer i bokstavsordning efter **kommun** och *socken*; mellan lokaler inom en socken är det semikolon. Lokalema anges i klartext så detaljerat som det går, och för lokaler efter 1978 ges koordinater (nedan i LINREG-systemet, men detta kommer troligen att ändras). Efter lokalangivelsen kommer biotop, fyndår och (inom parentes) källa. Källan kan vara (1) en inventare (anges med signatur); (2) en litteraturuppgift (anges t ex som I. Christoffersson 1969b, vilket syftar på en fullständig uppgift i litteraturlistan); eller (3) ett herbariebelägg (anges t ex som G. Lagerheim i UPS, där UPS är en förkortning för Botaniska museet vid Uppsala universitet). – Allra sist kommer eventuella osäkra uppgifter. För varje sådan anges skälet till att den inte accepterats.

Blod och möda, svett och tårar

Under hösten 2002 arbetade jag avlönat tre månader på halvtid för projektet. Det var mycket värdefullt att få sätta av ordentligt med sammanhängande arbetstid till att komma igång. Under perioden behandlades totalt 312 växter av de mer än tvåtusen som boken beräknas täcka. Arbetet befinner sig nu på vattenskräppa *Rumex hydrolapathum*, vilket innebär att ca 1/8 av floratexten är genomgången. I början gick det ganska långsamt, men efter hand infann sig rutinerna, så som de beskrivits ovan, och då behandlades i genomsnitt 10 arter om dagen, med ett minimum av 1 och ett maximum av 17.

Alla vill förstås veta när arbetet är färdigt och boken kan utkomma. På den frågan ska jag dock inte ge något svar – under åren har så mycket utlovats som sedan inte har kunnat hållas. Vad jag kan säga är att manuskriptet knappast kan bli klart på mindre än två år, och det blir en tid av hårt arbete för oss som arbetar med florin. Men vi har ett fantastiskt material, en fungerande strategi och stor arbetsglädje. Genom *Parnassia* ska ni få information om hur arbetet går vidare!

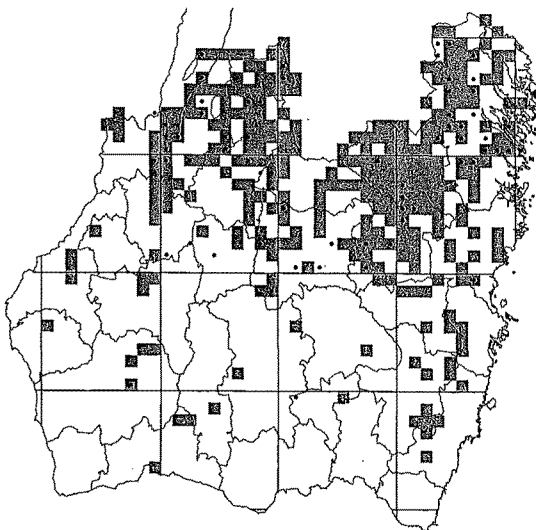
Thomas Karlsson; Skogsvägen 46; 122 63 Enskede; tel. 08 – 649 15 69 (hem).
E-post: Thomas.Karlsson@nrm.se

Equisetum hyemale – skavfräken

Skäfte

Bygdenamn: skurgräs, skavgräs (Scheutz ms); växten har använts för att polera trä och tenn (Vide 1966). Månsson (1642): "Kvinnfolk bruka henne mycket till att tvätta fat, tallrikar och andra käril med". – Att döma av vissa ortnamn har även namnet *skäfte* förekommit i Småland, exempelvis kan man i *Vetlanda Ramkvilla* se växten vid ingången till ravinen Skäftesfallshåla.

Primäruppgift. Först noterad 22 maj 1741 av Linné i Eksjö *Höreda* Brännsåla: "Där växte det rätta skäftet vilt i myckenhet". – Ett stort bestånd, möjligen rentav det som Linné såg, finns 1300 m NV Brännsåla (6F6a 0a5d), 2002 (AK SC).

På sina ursprungliga växtplatser uppträder skavfräken oftast i anslutning till rörligt, mer eller mindre näringsrikt markvatten. Den är starkt bunden till lätta och väl-dränerade jordar: grus, sand och mo. Typiska växtplatser är sluttningar där grundvatten bryter fram, t ex branterna av isälvterrasser, foten av åsar, sandiga åbrinkar och ravinkanter. Andra lokaler är lövkärr och sjöstränder. Arten växer emellertid också på torr eller mycket torr mark, där den hävdar sig väl genom sitt djupt liggande rotsystem. Skavfräken ses både på öppen mark och i tall- eller löv-blandskog.

Arten är kulturgynnad och utvecklar gärna täta bestånd i vägsränor och över-givna grustag samt på banvallar och åker-renar. En del sådana förekomster beror troligen på spridning med grus och sand från täktområden på åsar.

Funnen i 311 rutor; tidigare uppgifter från 68 rutor, Karta 00. Ganska vanlig i nord-östra Jönköpings län och norra Kalmar län; ganska sällsynt i västra Jönköpings län (mest på de mäktiga sandavlagringarna mellan Skillingaryd och Jönköping) och i mellersta Kalmar läns inland; i övrigt sällsynt. – Ursprunglig.

Lokaler i Kronobergs län och Hylte kommun. Alvesta Skatelöv 400 m NNV till N kyrkan (4E8e 3e2i), dike, 50–100 ex 1989 (StJ). *Hylte Långaryd* Nyby vid landsvägsbron över Nissan (5D5a 1a8e), lövbeskuggad sandig sänka vid å, 1989 (EbW ThK). *Lessebo Ekeberga* Gransholm 900 m OSO det norra huset (4F9f 2b3g), lövslskog i åbrink, mycket sparsam, 1987 (ThK). *Hovmantorp* 1876 (G. Lagerheim i UFS). *Ljunghy Berga* 475 m NO kyrkan (5D2h 2e4h), grundvatten-påverkad strandbrink, 1980-talet (IC); Tyktorp 300 m VSV bygdegården (5D3j 1e8d), källa, 1982 (IC). *Dörarp* 450 m VNV kyrkan (5D3i 4a9d), bäckravin, litet bestånd, 1987 (IC). *Ljunghy* nya kyrkogården 1969 (I. Christoffersson 1969b); Strömsnäs 800 m SSV till S den södra gården (5D0h 3c0h), Lagans västra brink, litet bestånd, 1980-talet (IC). *Uppvidinge Nottebäck* 500 m SO Brännö (5F5b 2e7i), blockrik ängsmark, 1985 (KP, ThK). *Alghult* 400 m SSO Barkahult (5F3h 0a1b), slänt mot å, 1990 (LiS). *Värnamo Värnamo Karlsfors* (5D9j 2a5c),

sandmo 1982 (EtN). *Växjö Bergunda* Bergkvara gård (5E1g 0d1j), grävd kanal, 1980-talet (CM). *Almhult Väststad* Eteryda 600 m V Kulla (4E7c 2a6b), järnvägsbänk mot kärr, 10 ex, 1990 (StJ); Eteryda mekaniska industri (4E7b 2e3j), dike vid järnväg, mer än 10 ex, 1991 (StJ). *Almhult* 150 m S Slätthults viadukt (4D3j 2b0i), sandig järnvägs-bänk, 1983 (JEH).

Osäkra eller oriktiga uppgifter. Hylte Femsjö (Fries ms 1810); noteringen "växer i vatten" tyder på att det har gällt någon form av sjöfräken *E. fluviatile*, och arten saknas i den tryckta femsjö-floran (Fries 1825–27). *Kalmar Kalmar* tämligen allmän (Westerlund 1852b); otroligt, då inga andra uppgifter föreligger. *Växjö Växjö* Kampen 1809 (Forsander ms 1809d); troligen oriktigt, eftersom lokalen saknas i Forsanders (ms 1820) ottryckta smålandsflora.

Årsmötet i Vimmerby år 2002

GUNLÖG JOAKIMSSON

Smålands Floras årsmöte var i år förlagt till Vimmerby Folkhögskola den 9 augusti. Allan Karlsson omvaldes till föreningens ordförande och Jan-Erik Hederås blev ny styrelsemedlem efter Ingvar Christoffersson som avböjt omval. Vi fick information om arbetet med Smålands Floras bok, där John Christoffersson skriver om de "bofasta" och Thomas Karlsson om de "icke bofasta" arterna. De visade hur texterna kommer se ut från ett urval av arter, *lappplummer*, *spetsfingerört*, *blomsterlupin* m fl. Åke Rühling efterlyste belägg från inventeringen, lämna gärna in dom till någon i styrelsen. John Christoffersson vill gärna ha in belägg på *trift* för att se vilken underart det är som är vanligast i våra vägar.

Exkursionen

Lördagens exkursionsledare Sören Mjösberg tog oss med till den underbart vackra Djursdalatrakten norr om Vimmerby.

Första stoppet gjordes i det märkliga Stenriket, där Sven Petter i tidigt 1800-tal försökt få odlingsbar mark genom att envist plocka sten i mycket mager mark. De fjorton barnen hjälpte till under svält. Nu växer *ryll*, *kattfot*, *skogsknipprot*, *purpurknipprot* och *linnea* bland *tallar* och *rösen*. Kanske en hyllning till Sven Petter, som tvingades lämna stuga och mark till sina fordringsägare.

Nästa mål var Lindstorps kulle. Där blommar på våren tusentals *backsippor*. Det måste vara en härlig syn. Vi njöt av torrbackens artrikedom med *jordklöver*, *brudbröd*, *harmyнта*, *knölsmörblomma*, *jungfrulin*, *blodrot*, *sörvedel*, *blåmunkar*, *ängshave* och *solvända* bland kullens alla skönheter. Med utsikt över Juttersviken drack vi kaffe vid hembygdsgården.

På väg mot Örsåsa och "den finaste ängen i konungariket Sverige" gjordes ett uppskattat besök i Djursdala gamla kyrka.

Örsåsa äng bjöd på *lundstarr*, *tvåblad*, *spåttistel*, *vildlin* och *låsbräken*. För oss som kom västerifrån var blommande *spindelört* en rar bekantskap och mängden av *brudsporre* och *fältgentiana*, som i sin tid blommar där, gör att många av oss säkert gör ett nytt besök nästa år. Så tog vi bilarna, rundade drumlinen och gick längs en skogsstig ner i blötare marker. På stigen såg vi vild *springkorn* och *skärmstarr*. I djordalen vid en rotvälta växte *dvärghäxört* och strax intill fanns *frossört* och *skogssäv*.

Härifrån åkte vi till Norra Kvills reservat där vi njöt av lunchen på en torr "ö" i mosskanten. Så guidades vi bland stock och sten ner i en djup sänka, där vi beundrade *skogssvingel*. Här fanns *dvärghäxört*, *nordbräken*, *revlumner*, *mattlumner* och *vispstarr*. Det blev en konditionskrävande klättring upp till bilarna igen, men allt gick bra.

*Norra Kvill:
Vad är detta för en ros?
Det är troligen en korsning!
Men vilken?*

*Rumskulla:
Vid informationstavlan
framför den gamla eken*

Fotografier: Göran Wendt

Allra sist besöktes rumskullaeken. Den står troget kvar och låter sig beskådas av turister såväl som årsmötesfirande botanister.

Ett stort tack till dagens beundransvärde guide Sören Mjösberg. Tack också ni i styrelsen, som kämpar vidare med projektet Smålands flora. Att träffas till årsmöte och exkursion hör till sommarens glädjeämnen.

Gunlög Joakimson; Badplatsvägen 8; 567 32 Vaggeryd

Några småländska växtfynd

JOAKIM EKMAN & GABRIEL EKMAN

I samband med excursioner i Småland under 2001 och 2002 har vi påträffat några arter som kan förtjäna att uppmärksammas. I denna artikel redovisas dessa fynd. Förutom uppgiften om boerståndets rör det sig om noteringar från avfallsplatser.

Carthamus tinctorius, safflor

Ljungby sn (Kalmar län), Moskogens avfallsanläggning, 1 ex, 2002-10-03 (herbariebelägg). Safflor är en art som huvudsakligen sprids till tippar med fågelfrö. Den förekom på Moskogen i en närmast tagglös form.

Ficus carica, fikon

Tingsås sn, Elsemåla, Intagets avfallsanläggning, 1 ex, 2001-10-02 samt 1 ex året därpå (ej samma som föregående) 2002-10-02 (herbariebelägg vid båda tillfällena).

Glycine max, sojaböna

Tingsås sn, Elsemåla, Intagets avfallsanläggning (Rikets nät 6263867, 1451716), 1 ex på rötslam tillsammans med tomat *Solanum lycopersicon*, 2002-10-02 (herbarie- och fotobelägg). Hösten 2002 noterades sojaböna på flera tippar i södra Sverige norrut till mellersta Uppland. Ett flertal äldre småländska noteringar från 1924-1953 finns, företrädesvis från Kalmar. På Elsemålatippen har den noterats vid ett tidigare tillfälle, av Bengt Nilsson, Åke Svensson och Åke Widgren 1997 (belägg i UPS, Nilsson m fl 1998). Ytterligare ett måkda fynd från landskapet, från en industritomt 1999, föreligger.

Lycopus exaltatus, stor strandklo

Tingsås sn, Elsemåla, Intagets avfallsanläggning, 1 ex, 2002-10-02 (herbarie- och fotobelägg). Denna art har endast påträffats vid ett tidigare tillfälle i Sverige. Den insamlades 1925 i Långebro i N. Åsum sn, Skåne. Där växte den "på platsen kring sädesmagasinet" (Turfvesson 1933, Hylander 1970). Belägget ligger i GB. Stor strandklo förekommer i Europa som vild i de centrala och östra delarna samt Italien (Ball 1972). En tänkbar införselväg till Elsemåla-tippen är som fröförorening i det avfall som kommer från fröfirman "Bröderna Nelson".

Senecio inaequidens, boerstånd

Ljungarum sn, Jönköping, Ryhovsmotet, S-sidan (vid avfarten mot "Eurostop") (Rikets nät 6405333, 1403895), vägren, 1 ex funnet 2001-10-14, även sedd 2001-10-28, 2001-11-05, 2002-01-13 och 2002-08-18 (herbarie- och fotobelägg). Boerståndet är inte tidigare känt från de västra delarna av Småland. Första gången den påträffades i landskapet var 1990 (Säby sn, Tranås) av Jörgen Josefsson (belägg i LD, Olsson 1993). Den är även känd från Oskarshamn 1999 och 2001 (Åke Rühling, e-brev). Boerståndet är en sydafrikansk art vars första europeiska fynd gjordes i Bremen 1896. Den samlades därefter som ulladventiv på flera platser på kontinenten. De senaste årtiondena har den ökat mycket snabbt i mellersta Västeuropa, och man tror att detta kan bero på att en ekotyp anpassad till klimatet där utvecklats. I Sverige har den börjat få fotfäste i Skåne (Olsson 1993). Man kan nog förvänta sig att arten även kommer att bli vanligare i Småland framledes.

***Symphoricarpos ×chenaultii*, hybridsnöbär**

Ljungby sn (Kalmar län), Moskogens avfallsanläggning, 2001-10-03 och 2002-10-03 (herbariebelägg). Hybridsnöbär har under senare år blivit populärt i kommunala blomlådor. I Småland har detta snöbär tidigare noterats från flera lokaler i Oskarshamn, ett par lokaler i Västervik samt i Kristdala.

***Tamarix ramosissima* 'Rosea', rosentamarisk**

Ljungby sn (Kalmar län), Moskogens avfallsanläggning (Rikets nät 6285631, 1522511), 1 ex, 2002-10-03 (herbariebelägg). Rosentamarisk odlas i trädgårdar. På denna lokal har den säkerligen kommit in genom tippat trädgårdsavfall. Ny för Småland.

***Trigonella foenum-graecum*, bockhornsklöver**

Tingsås sn, Elsemåla, Intagets avfallsanläggning (Rikets nät 6263867, 1451603), 1 ex i hushållssopor tillsammans med bl a vitreseda *Reseda alba*, 2002-10-02 (herbarie- och fotobelägg). Ytterst få moderna fynd från Sverige finns av denna art. På Elsemålatippen påträffades den dock redan 2001 (Niordson 2002).

Ett varmt tack till Åke Rühling, Lund för uppgifter ur databasen för Smålands-floran. Geodetiskt datum för GPS-koordinater i Rikets nät är RT 90 korrigerat enligt Reit.

Citerad litteratur

- Ball, P. W. 1972: *Lycopus L. IT. G. Tutin m fl (red) Flora Europaea 3: 183.*
Cambridge University Press.
- Hylander, N. 1970: *Prima loca plantarum vascularium Sueciae. Plantae subspontaneae vel in tempore recentiore adventitiae.* Första litteraturuppgift för Sveriges vildväxande kärlväxter jämte uppgifter om första svenska fynd. Förvildade eller i senare tid inkomna växter. *Svensk Bot. Tidskr. 64.* Supplement (utkommet 1971).
- Nilsson, B., Svensson, Å. & Widgren, Å. 1998: Soptippsfloran i södra Småland. *Parnassia 11(1): 10–16.*
- Niordson, N. 2002: Nya fynd på Kalmars och Tingsryds soptippar 2001. *Parnassia 15(1): 13–20.*
- Olsson, K.-A. 1993: *Senecio inaequidens*, boerstånds, funnen i Skåne. *Lunds Bot. För. Medlemsblad 1993(2): 20–22.*
- Tufvesson, P. 1933: Några adventivfynd från Kristianstad och Åhus. *Bot. Notiser (1933): 367–372.*

Joakim Ekman & Gabriel Ekman; Kampementsgatan 8; 115 38 Stockholm;
E-post: joakim.ekman@swipnet.se

Floran på Garpen

ÅKE WIDGREN

Garpen i södra Kalmarsund, 3 km öster om Bergkvara, är en idyllisk plats. Ön är mycket liten, endast ca 2 ha, och en stor del av ytan upptas av fyrtomten med dess byggnader. Den första fyren på ön uppfördes 1893 av fyringenjör Uno Grönvall och användes till 1934 då den revs och ersattes av den nuvarande 27 meter höga betongfyren. Fyrplatsen var bemannad t o m 1967. Sedan 1988 ägs ön av *Garpens vänner*, en ideell förening vars uppgift är att vårda och sköta den unika bebyggelsen och miljön. Under sommartid avgår dagliga båtturer från Bergkvara hamn till Garpen. Det finns också möjlighet att övernatta på ön.

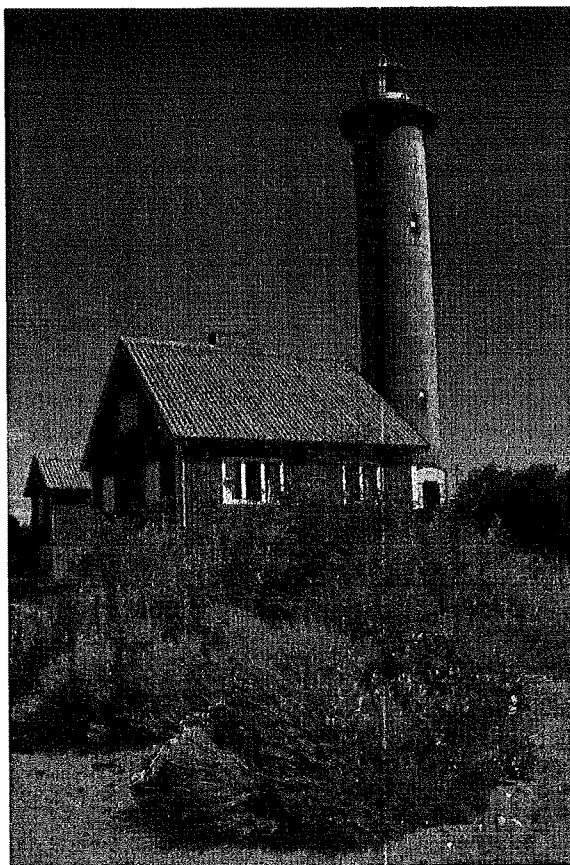
Garpen ligger på gränsen mellan två ekonomiska kartblad. Merparten ligger inom kartbladet 3G0d med RUBIN-koordinaterna 1449, medan öns östra kant berör kartbladet 3G0e.

Den 27 juli 2002 besöktes och snabbinventerades ön av undertecknad. Under ca 2 timmars inventering noterades 80 olika arter, däribland några som är uppenbart kvarstående eller förvildade. Den 22 augusti 1989 besöktes ön av Thomas Karlsson, som dock inte gjorde någon fullständig förteckning. Han noterade dock 26 arter från öns östra sida (inom 3G0e) samt 5 mindre vanliga arter på resten av ön. Fem av växterna i Thomas förteckning påträffades inte vid inventeringen 2002. Den sammanlagda artlistan uppgår därmed till 85 arter, men torde inte vara komplett. Med mer tid till inventering och ytterligare besök på ön, åtminstone under vår eller försommar, skulle med all säkerhet ytterligare en del arter påträffas. I företckningen nedan redovisas samtliga noterade arter från 1989 (TK 89) och från 2002 (ÅW 02).

Ön utgörs av en långsträckt grus- och moränrevel, bredast på mitten och utdragen i nord-sydlig riktning. Den centrala delen domineras av fyrtomten. Stränderna består mest av sand och grus, men även små fragment av havsstrandäng förekommer. Vegetationen är representativ för grus- och moränöar. Bland dominerande arter på stränderna märks läkevänderot *Valeriana officinalis*, knylhavre *Arrhenaterum elatius*, rörsvingel *Festuca arundinacea*, gåsört *Argentina anserina* och strandmålla *Atriplex littoralis*. I strandängsfragmenten dominerar strandkräpa *Glaux maritima*. På fyrtomten, och i området närmast den, påträffas en del kvarstående och förvildade trädgårdsväxter såsom syren *Syringa vulgaris*, spärroxbär *Cotoneaster divaricatus*, fingerborgsblomma *Digitalis purpurea* och kaukasiskt fetblad *Sedum spurium*.

Öns ovanligaste art är strandkål *Crambe maritima*, som endast är känd från några få aktuella lokaler i Småland. Strax söder om hamnen växer två praktfulla exemplar, på samma plats där Thomas Karlsson 1989 noterade 1 ex. En annan växt med få fynd i Småland är marviol *Cakile maritima*, som växer på grusreveln norr om fyren. Även denna art noterades av Thomas Karlsson 1989. På samma lokal växer rikligt med revormstörel *Euphorbia helioscopia*. Det är

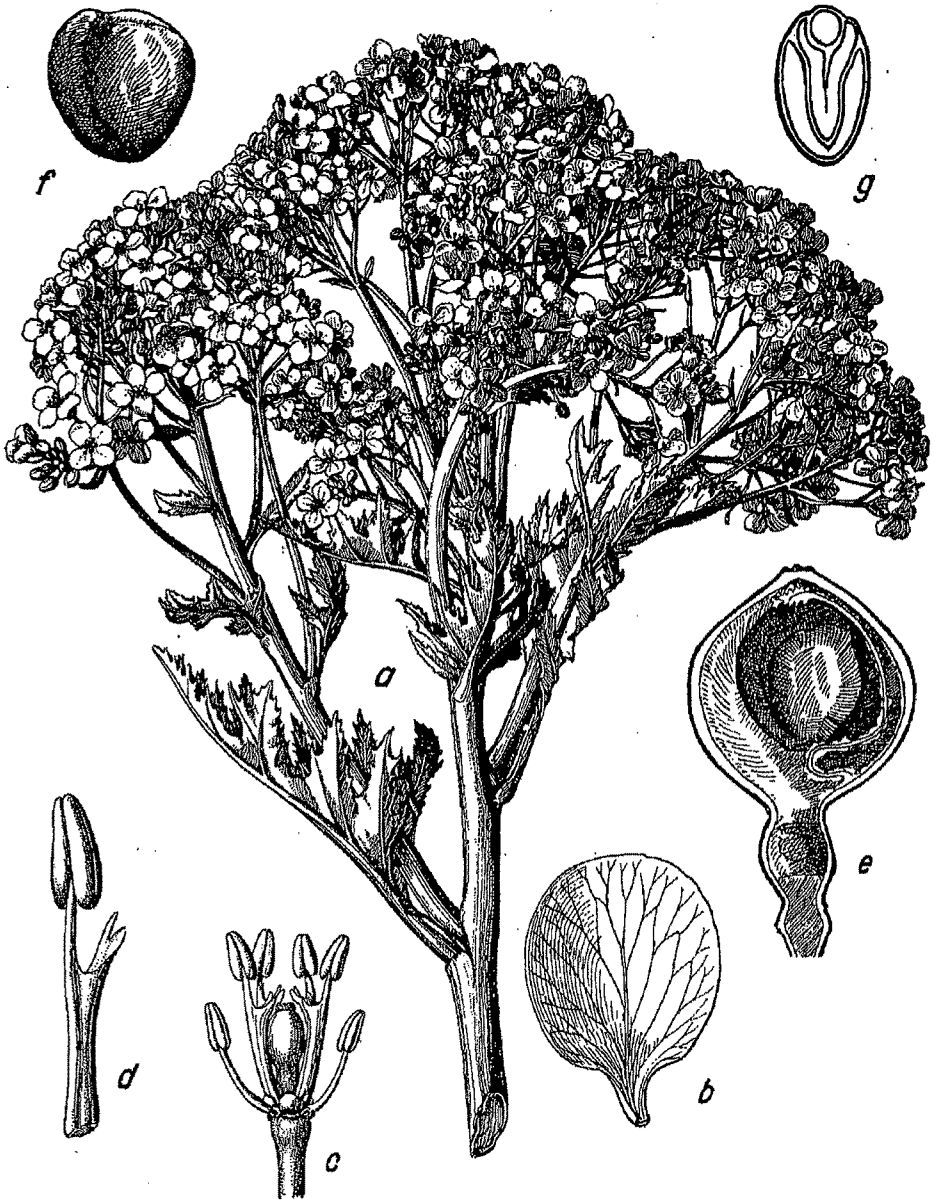
visserligen inte ovanligt att man hittar åkerogräs på havsstränder men Garpen är den första plats där jag har hittat revormstörel i en sådan miljö. Kanske har arten tidigare förekommit som trädgårdsogräs i fyrträdgården varifrån den spritt sig till stranden och naturaliserats? På de grusiga stränderna växer även strandgråbo *Artemisia vulgaris* var. *coarctata*, en strandvarietet av gråbo som främst kännetecknas av sina starkt gråhåriga bladöversidor. Strandgråbo har inte uppmärksamats på allvar under landskapsflorainventeringen men är sannolikt spridd längs Smålandskusten. Den är inte alls ovanlig i Blekinge. En gammal trädgårdsväxt som slutligen förtjänar att nämnas är hjärtmynta *Mentha spicata* × *suaveolens*. Den växer som kvarstående i en av de gamla rabatterna på fyrtomten.

Strandkål med fyren i bakgrunden
Fotografi: Åke Widgren

Artista

<i>Aethusa cynapium</i> , vilåpersilja	ÅW 02, fyrtomten, några ex
<i>Agrostis capillaris</i> , rödven	ÅW 02
<i>Agrostis stolonifera</i> , kryppen	TK 89, ÅW 02, strandängsfragment
<i>Allium vineale</i> , sandlök	ÅW 02, torrängsflock i SV, flertalig
<i>Alopecurus arundinaceus</i> , svartkavle	TK 89, litet ex, på cementblock i öster
<i>Anagallis arvensis</i> , rödmire	ÅW 02, på stranden, enstaka
<i>Arabidopsis thaliana</i> , backtrav	ÅW 02, fyrtomten
<i>Argentina anserina</i> , glåstört	TK 89, ÅW 02, rikligt på grusstränder
<i>Arrhenaterum elatius</i> , kryllhavre	TK 89, ÅW 02, rikligt på grusstränder
<i>Artemisia vulgaris</i> var. <i>coarctata</i> , strandgräbo	TK 89, ÅW 02, rikligt på grusstränder
<i>Atriplex littoralis</i> , strandmålla	TK 89, ÅW 02, rikligt på grusstränder
<i>Atriplex patula</i> , vägmålla	ÅW 02, enstaka
<i>Atriplex prostrata</i> , spjutmålla	TK 89, ÅW 02
<i>Cakile maritima</i> , marviol	TK 89, ÅW 02, strand i norr, några ex
<i>Campanula rapunculoides</i> , knöllocka	ÅW 02, fyrtomten
<i>Cerastium fontanum</i> var. <i>vulgatum</i> , vanl hönsarv	TK 89
<i>Centaurea jacea</i> , rödklint	ÅW 02, torrängsflock i sydväst, spridd
<i>Chenopodium suecicum</i> , svenskmålla	ÅW 02, några ex i norr
<i>Cirsium vulgare</i> , vägtistel	ÅW 02, fyrtomten, spridd
<i>Convolvulus arvensis</i> , åkervinda	ÅW 02, rikligt SV fyrtomten
<i>Cotoneaster divaricatus</i> , spårroxbär	ÅW 02, fyrtomten, små ex
<i>Crambe maritima</i> , strandkål	TK 89: 1 ex, ÅW 02: 2 ex, S hamnen
<i>Descurainia sophia</i> , stillfrö	ÅW 02, några ex
<i>Digitalis purpurea</i> , fingerborgsblomma	ÅW 02, fyrtomten, förvildad
<i>Elytrigia repens</i> , kvickrot	ÅW 02
<i>Epilobium angustifolium</i> , mjölkört	ÅW 02, fyrtomten
<i>Euphorbia helioscopia</i> , revormstörrel	ÅW 02, spridd på sandstrand i norr
<i>Festuca arundinacea</i> , rörsvingel	TK 89, ÅW 02, rikligt på grusstränder
<i>Festuca rubra</i> , rödsvingel	ÅW 02, fyrtomten
<i>Galeopsis bifida</i> , toppdån	ÅW 02
<i>Galium aparine</i> , snärjmåra	ÅW 02
<i>Galium verum</i> , gulmåra	ÅW 02
<i>Geranium pusillum</i> , sparvåva	ÅW 02, fyrtomten
<i>Glaux maritima</i> , strandkrypa	TK 89, ÅW 02, i strandängsfragment
<i>Hypericum perforatum</i> , äkta johannesört	ÅW 02, fyrtomten
<i>Isatis tinctoria</i> , vejde	TK 89, ÅW 02, bl a flertalig i söder
<i>Juncus bufonius</i> , vägtåg	ÅW 02, enstaka på strand i norr
<i>Juncus gerardi</i> , salttåg	ÅW 02, strandängsfragment
<i>Juniperus communis</i> , en	ÅW 02, fyrtomten, 1 ex
<i>Leucoanthemum vulgare</i> , prästkrage	ÅW 02, fyrtomten, odlad/kvarstående
<i>Linaria vulgaris</i> , gulsporre	TK 89, ÅW 02
<i>Lolium perenne</i> , engelskt rajgräs	ÅW 02, fyrtomten
<i>Lotus corniculatus</i> , käringtand	TK 89, ÅW 02
<i>Lythrum salicaria</i> , fackelblomster	TK 89, ÅW 02
<i>Mentha spicata</i> x <i>suaveolens</i> , hjärtmynta	ÅW 02, fyrtomten, kvarstående
<i>Myosotis arvensis</i> , åkerförgätmigej	ÅW 02
<i>Myriophyllum spicatum</i> , axslinga	ÅW 02, drivande bitar vid hamnen
<i>Persicaria lapathifolia</i> var. <i>incana</i> , vanlig pilört	ÅW 02, på sandstrand i norr, 2 ex

Crambe maritima strandkål

a blomställning; b kronblad; c blomma efter avlägsnande av foder- och kronblad;
d inre ståndare; e längssnitt genom frukten; f frö; g frö i tvärsnitt.

Källa: Hegi, Flora von Mitteleuropa IV(1) 1906-31

<i>Persicaria amphibia</i> , vattenpilört	TK 89, strandgräs i norr
<i>Phragmites australis</i> , vass	TK 89, ÅW 02, mindre bestånd i öster
<i>Plantago lanceolata</i> , svartkämpar	ÅW 02, torrlängsfläck SV fyrtomten
<i>Poa pratensis</i> , ångsgröe	ÅW 02, fyrtomten
<i>Polygonum aviculare</i> ssp. <i>aviculare</i> , stor trampört	TK 89, ÅW 02
<i>Potamogeton perfoliatus</i> , ålnate	ÅW 02, drivande blad vid hamnen
<i>Potentilla argentea</i> , femfingerört	ÅW 02, torrlängsfläck i sydväst
<i>Prunus avium</i> , sötkörsbär	ÅW 02, fyrtomten
<i>Puccinellia capillaris</i> , saltgräs	TK 89, ÅW 02
<i>Quercus robur</i> , skogsek	ÅW 02, två vidkroniga träd i söder
<i>Ranunculus peltatus</i> ssp. <i>baudottii</i> , vitsjällsruöja	ÅW 02, drivande blad vid hamnen
<i>Rosa canina</i> , stenros	ÅW 02
<i>Rubus idaeus</i> , hallon	ÅW 02
<i>Rubus plicatus</i> , söthjörnbär	ÅW 02, invid fyrtomten, litet ex
<i>Rumex crispus</i> , krusskräppa	TK 89, ÅW 02
<i>Sambucus nigra</i> , fläder	ÅW 02, ett par ex
<i>Schoenoplectus tabernaemontani</i> , blåslv	TK 89, ÅW 02
<i>Schoenoplectus maritimus</i> , havssäv	TK 89, ÅW 02
<i>Sedum acre</i> , gul fetknopp	ÅW 02
<i>Sedum spurium</i> , kaukasiskt fetblad	TK 89, ÅW 02, bl a på ruinen i norr
<i>Sedum telephium</i> , kärleksört	ÅW 02, torrlängsfläck i sydväst
<i>Senecio viscosus</i> , klubbkorsört	ÅW 02
<i>Silene latifolia</i> ssp. <i>alba</i> , vitblåra	TK 89, ÅW 02
<i>Sisymbrium officinale</i> , vägsenap	ÅW 02, på och kring fyrtomten
<i>Solanum tuberosum</i> , potatis	ÅW 02, förvildad i utkast
<i>Sonchus arvensis</i> ssp. <i>arvensis</i> , åkermolke	TK 89, ÅW 02
<i>Sonchus oleraceus</i> , kålmolke	ÅW 02, N fyrtomten
<i>Sorbus aucuparia</i> , rönn	ÅW 02, fyrtomten
<i>Sorbus intermedia</i> , osel	ÅW 02, fyrtomten, ett par små ex
<i>Spergularia salina</i> , saltarv	TK 89, strandängsfragment
<i>Syringa vulgaris</i> , syren	ÅW 02, kring husen, kvarstående
<i>Taraxacum</i> sect. <i>Ruderalia</i> , ogräsmaskros	ÅW 02, fyrtomten
<i>Tripolium vulgare</i> , strandaster	TK 89, strandängsfragment
<i>Valeriana officinalis</i> , läkevänderot	TK 89, ÅW 02, rikligt på grusstränder
<i>Veronica serpyllifolia</i> ssp. <i>serpyllifolia</i> , majveronika	ÅW 02
<i>Vicia cracca</i> , kråkvicker	ÅW 02
<i>Zostera marina</i> , banddjung	TK 89, ÅW 02, drivande blad

Litteratur

De historiska uppgifterna om fyren är hämtade ur "Torsås – när Sverige är som bäst", en turistbroschyr om Torsås kommun från 2002.

Tack

Stort tack till Thomas Karlsson för uppgifter från inventeringsbesöket på Garpen 1989!

Åke Widgren; Ronnebygatan 10; 371 32 Karlskrona

Floraväktarrapporter för 2002

Att kartlägga hotade växter hör framtiden till. Det är en viktig del av arbetet för att bevara utrotningshotade och skyddsvärda arter. Visst vill Du väl delta i det arbetet! Vi uppmanar alla, som är intresserade av att väkta en eller annan art i och kring sin hemkommun att höra av sig till Margareta, så att hon kan samordna verksamheten i Småland på bästa möjliga sätt.

Smålands Flora tar tacksamt emot rapporter om rödlistade växter. Din rapport vidarebefordras även till ArtDatabanken i Uppsala.

Skicka Din floraväktarrapport senast den 15 januari 2003

om kärlväxter i Jönköpings och Kronobergs län till

Margareta Edqvist; Syrengatan 19; 571 39 Nässjö.

E-post: *margareta.edqvist@telia.com*

om kärlväxter i Kalmar län till

Åke Rühling; Humlekärrshultsvägen 10; 572 41 Oskarshamn.

E-post: *ake.ruhling@telia.com*

om kryptogamer (lavar, mossor, svampar och kransalger) till

Thomas Johansson; Jutnabbevägen 19; 392 36 Kalmar.

E-post: *johansson.thomas@telia.com*

Alla är också välkomna att rapportera andra trevliga nyfynd till Margareta, Åke eller Thomas. Glöm bara inte att ta med alla uppgifter (artnamn, socken, lokal, biotop, koordinat, uppgiftslämnare, datum) samt kommentarer t.ex. antal, om belägg eller foto finns och var, bestämmare av belägg etc.

Får vi bara in fynduppgifter så återkommer Fyndhörnan i Parnassia 2003:1 med trevliga fyndrapporter.

Margareta Edqvist, Åke Rühling, Thomas Johansson

Förvildade oxbär i Kalmar

Del 1 Vanliga arter

TOMAS BURÉN

Att många odlade oxbärsarter lätt förvildas är ingen nyhet. Flera arter påträffades inom Kalmar tätort under Smålands flora-inventeringen och jag har själv tidigare lagt märke till att några arter förekommer på flera ställen. Under hösten 2001 började jag notera förvildade oxbär i Kalmar mer systematiskt. Just senhösten kan faktiskt vara en bra tid att inventera oxbär, eftersom många arter behåller bladen längre än de flesta andra buskar och därmed blir lätta att få syn på. Snart märkte jag att flera arter var betydligt vanligare än jag trodde. Dessutom påträffades ett par arter som inte rapporterats från Kalmar tidigare. Här rapporterar jag om de fyra vanligaste arterna. Minst fyra andra arter har påträffats förvildade i Kalmar, men alla är inte säkert bestämda än, så jag återkommer till dem vid ett senare tillfälle.

Nedanstående arter har påträffats förvildade inom rutorna 4G6g och 4G7g, vilka täcker huvuddelen av Kalmar tätort. Med fynd menas en buske eller flera buskar som växer inom några meters avstånd i samma biotop. Ytterligare en buske 50 m ifrån de andra räknas som ett nytt fynd, även om biotopen är samma. I vissa områden kan dock någon art förekomma så rikligt att gränsen mellan olika fynd blir godtycklig. Observera också att alla områden inte inventerats lika noggrant. Antalet fynd ska därför bara ses som ett grovt mått på hur vanlig en art är. Självsådda plantor intill planterade buskar har inte noterats.

Spärroxbär *Cotoneaster divaricatus* är den allra vanligaste arten och finns i nästan varenda skogsdlunge. Minst 60 fynd. Spärroxbär är också den klart vanligaste arten i odling.

Rosenoxbär *C. dielsianus* är den näst vanligaste arten. Ca 30 fynd. Kanske den art som lättast förvildar sig, med tanke på att den inte odlas lika ofta som spärroxbär.

Rynkoxbär *C. bullatus* är också ganska vanlig. Ungefär 25 fynd varav ett par som inte är helt säkert bestämda, då inga frukter setts. De förvildade fynden är många i förhållande till antalet odlade förekomster.

Häckoxbär *C. lucidus* har hittills påträffats på 8 lokaler. Häckoxbäret tappas bladen betydligt tidigare än ovanstående arter och blir därmed svårare att hitta sent på hösten. Med tanke på hur vanlig arten är i odling verkar häckoxbär inte förvilda sig lika lätt som de tre vanligaste arterna.

Uppgifterna i några av de senaste landskapsflororna (Georgson m fl 1997, Rydberg & Wanntorp 2001, Bertilsson m fl 2002) ger en bild av att alla förvildade oxbärsarter är ganska sällsynta. Detta stämmer troligen om man ser till hela landskapet. Fynden i Kalmar visar dock att flera arter kan vara ganska vanliga i och runt tätorterna. Att detta inte framgår i landskapsflororna kan delvis

bero på att många tätortsnära fynd hamnar inom samma inventeringsruta, där bara det första fyndet noteras. De mest uppseendeväckande skillnaderna mellan Kalmarfynden och tidigare publicerade fynd är att rosenoxbär och rynkoxbär verkar vara särskilt vanliga i Kalmar. Text redovisar Rühling (1997) endast ett fynd av rosenoxbär och inget fynd av rynkoxbär från Oskarshamns kommun. Möjligen kan rosenoxbär ibland ha förväxlats med spärroxbär, som har liknande växtsätt, även om de filthåriga bladundersidorna och de klotrunda ljusröda frukterna gör arten lätt att känna igen.

Cotoneaster bullatus rynkoxbär

Källa: Curtis's Botanical Magazine 1909, plate 8284

Även om de förvildade oxbärsarterna börjar bli mycket vanliga bildar de nästan aldrig större bestånd och är knappast något hot mot inhemska växtarter. Det kan vara värt att notera att många fynd finns i slutna skogspartier. Uppgifterna i landskapsflororna antyder däremot att förvildade oxbärsarter oftast påträffas i relativt öppna miljöer. Kanske är det ett gynnsamt klimat som gör att oxbären trivs även i skuggigare miljöer i Kalmar.

Referenser

- Bertilsson, A., Aronsson, L.-E., Bohlin, A., Börjesson, G., Geijer, M., Ivarsson, R., Jansson, O. & Sahlin, E. 2002. Västergötlands flora. Lund.
- Georgson, K., Johansson, B., Johansson, Y., Kuylenstierna, J., Lenfors, I. & Nilsson, N.-G. 1997. Hallands flora. Lund.
- Rüthling, Å. 1997. Floran i Oskarshamns kommun. Lund.
- Rydberg, H. & Wanntorp, H.-E. 2001. Sörmlands flora. Stockholm.

Tomas Burén; Adelgatan 11c; 393 50 Kalmar; tel 0480 – 251 89

E-post: tomas.buren@netatonce.net

De Vilda Blommornas Dag

Inom ramen för *De Vilda Blommornas Dag* 2002 ordnades 229 vandringar över hela landet. På många håll lockade arrangemangen många deltagare och blev mycket lyckade.

De Vilda Blommornas Dag återkommer *söndagen den 15 juni 2003* och det blir ett samarrangemang mellan de botaniska föreningarna i Sverige, Danmark, Norge och Finland (som även hoppat på blomstertåget!). Ledarna för vandringarna väljer själva sina utflyktsmål i de olika kommunerna.

Föreningen Smålands Flora skall åter medverka. Många av årets ledare är beredda att ställa upp nästa år igen, men det finns plats för fler ledare i nya och gamla kommuner. Du som eventuellt är intresserad av att leda en floravandring den 15 juni är välkommen att höra av dig. Eftersom Svenska Botaniska Föreningen arbetar på att få ut informationen bättre än i år vill den ha in anmälan före jul (många kommuner gör sina årsprogram redan i januari, och där bör din vandring finnas med). I vårumret av *Parnassia* 2003 kommer en förteckning över floravandringar i Småland.

Styrelsen

Söker Pettersson!

Vi är några stycken som arbetat med att datalägga ett äldre herbarium som tillhört Västerviks läroverk. Det finns nu i källaren Västerviks gymnasium. Det omfattar omkring 15000 kärlväxter, varav nära 2800 från Småland. Vi söker även uppgifter om insamlarna, men där har vi gått bet på herr Hjalmar Pettersson! Han har bidragit med över 900 ark, i gott skick och de flesta prydligt etiketterade. Många ark kommer från Uppsala 1885, Gamleby i Småland 1888, Göteborg och Linköping 1910 och Lund 1914. Kan någon lämna upplysningar om honom?

Skicka till
Gunvald Bruce
Skogsråstigen 20
593 52 Västervik
E-post: g.bruce@swipnet.se

Nästa nummer av Parnassia

Utgivningen av Parnassia 2003:1 bör kunna hålla följande tidsschema:

inlämnande av artiklar	senast 1 april;
redigering	klar 15 april;
tryckning och utskick	klart 5 maj.

Du läsare är välkommen att skriva en artikel – kort eller lång – eller en liten notis. Ta kontakt med redaktören!

Det är enklast för både Dig och mig om Du skickar texten via elektronisk post, och det är en fördel om texten bifogas det elektroniska brevet i formatet Word 97 för PC, men det går också bra om texten finns i själva brevet (texten kan då kopieras till Word). För mig är det lika enkelt om texten skickas på en diskett, men om texten inte är alltför lång går det bra att skicka den nedskriven på ett papper.

Det vore trevligt om Du har någon bra teckning, annan svartvit bild eller karta som kan komma med i tidskriften. Du kan skicka bilden per post, men det går också bra att bifoga den till ett elektroniskt brev, enklast för mig som *.jpg*-fil. Glöm inte att ange var bilden kommer från.

Jan-Erik Hederås; Tyringeatan 21; 252 76 Helsingborg; tel 042 – 14 03 91;
E-post: je.hederas@telia.com

Kommunens blommor samlas i botanistbibel

SÄNSÖ

Att försöka ta reda på vilka växter man kan finna i ett helt landskap är ett jättarvete, men det har ändå inte skrämt ett antal entusiastiska botanister runt om i Småland och genom föreläsning Smålands Flora piggle som bist det arbete som startade på våren 1978.

1989 ska det dröja hundraårigheten vara klart och där för ska uppgifterna sammanställas för att så småningom kunna bli en bibel för alla botanister. Under tre dagar sätts en stö i på att inventera i Smålands kommun och på söndagen var några grupper i vägen i trakterna norr om Vägnärd.

Arbetslaget var det här följande: Johan Carlsson, Ingvar och John Christoffersson och de tog tag i det spetsiga intresset som fanns bland botanister runt om i landskapet.

Under de här dagarna är Smålands centrum för arbetet och sammanlagt är 13 olika grupper i gång. Ledare för de här dagarna är Thomas Karlsson, botanist och lärd

Smålandens är en blomma som det finns gott om i våra trädgårdar, men Thomas Karlsson kunde berätta att den inte är alls så vanlig överallt i Småland. På bilden syns Thomas allt för sig Smålands, Eira Petersson och Jörg Eriksson. Kvinnorna inventerade på söndagen bland annat områden i trakten av Illnäs och Vägnärd.

som redaktör för Smålands Botanisk Tidkrift. Till alla hjälp har man fransit allt lokala botanister med kunskaper om de lokala förhållanden.

Småland arbetar
- Jag räknar med att de lokala

botanisterna ska göra projektet under de här dagarna och normalt är ett man hittar 75-80 procent av de arter som finns.

- Totalt handlar det om 2.000 arter och av dessa är i 200-300 växter arter och en inventering piggle i de flesta landskapen i landet.

- Med den här inventeringen vill vi sammanställa allt växande som finns. Vi vill ta reda om vilka arter som finns, ges utredningskarter, så att man har den vänt, det vill säga de, lokala namn med namn, berättar Thomas.

I hela Småland handlar det om nästan 1.450 rötter om 563 km som ska inventeras och arbetet har kommit till drygt halvvägs. Arbetet i en ruta väntar och för Smålands del i intervall 300-400 och sammanlagt är nästan Smålands det arbeta landskapet.

De olika arterna inventeras alltid av lokala botanister och landskapet är indelat i distrikt som är stort sommar kommunindelningen.

Vägnärd intressant

Intresset runt Vägnärd har varit ett särskilt intressat för Thomas Karlsson. Han har tidigare inventerat sig lite extra för en flora som växer och växer. Vilket Wetter sammanställt i slutet av 1800-talet. Flora Wetter inventerades är mestadels på den handskrivna flora som aldrig gavs ut

detaljerad utgåva till inventeringen. - Vi har gjort en del ändringar så här drygt 80 år senare och det här intressat att så småningom få göra en jämförelse mellan Wetter flora och det resultat vi får fram på redaktionen.

För lokala botanister har den här inventeringen blivit en ständigt.

- Väst lämpar det lite extra och man får mer ju allt om att hitta några fågelslag som befinns för det arbete man utför, tycker Jörg Gustafsson och Eira Petersson, som var två av de lokala botanister som deltog.

Värdet växer

Det finns växter sommar sommar kommer att påverka inventeringen negativt och det betyder framför allt av att många arter inte ligger blomma. Det betyder negativt i just här också gjort att 95- och 100-års blomma blivit oerhålligt.

- Markinventeringen är på många ställen helt avslutad på många platser, men trots det hittar man många arter på samma ställen som för 50 eller kanske 100 år sedan.

- Här i trakterna norr om Vägnärd är det en del del av läng och Drottninghär har stora marker här. I botanisternas blickar vi alla att det inte finns någon som gjort så mycket för oss botanister som Drottninghär, för de har borta det mesta, berättar Thomas Karlsson i en beaktning

Söker tidningsartiklar!

För ett tag sedan fick jag i min hand ett antal tidningsartiklar från Smålands Flora-perioden. Oj vad roligt det var att titta på bilderna samt läsa texterna! För att det ska vara enkelt för andra att hitta dom framöver började jag lista dom. Det har stått en hel del i tidningarna om själva projektet men även om en del ovanligare växter som hittats under tiden.

Hoppas ni vill hjälpa mig fylla på min lista. Skicka gärna kopia på artikeln om ni har möjlighet. Ni kan även skicka originalet så tar jag kopia. Ingen artikel är för anspråkslös.

Det är dock viktigt att flertalet uppgifter finns med enligt exemplena nedan.

Gunnarsson, Ingvar 1997: Bengt Raabs herbarium hittades efter 100 år på en vind i Långemåla. *Barometern* den 7 september 1997.

Gustavsson, Robert 1996: Botanisk sensation i Vrigstad (första sidan). Drakblomman en raritet. *Smålands-Tidningen* den 12 juli 1996.

Karlsson, Thomas 1979: Skånebotanister upptäcker Småland med Vimmerby som "höghvarter". *Vimmerby Tidning* den 30 juni 1979.

Kristenson, Annette 1986: "Dödens skog" knakar av liv. Katastrofen började med en gnista från tåget. Största branden gav forskarna tidernas chans. *Expressen* den 5 augusti 1986.

?? 1987: Kommunens blommor samlas i botanistbibel. *Smålands-Tidningen* den 29 juni 1987.

Skicka till
Margareta Edqvist
Syrengatan 19
571 39 Nässjö

Äldre nummer av Parnassia säljes

Äldre nummer av Parnassia (år 1992–2001) säljes för 15:-/styck. Hela sviten (20 nummer) kostar 200:-. Av några nummer finns bara ett fåtal exemplar kvar. Om så behövs kommer de att nykopieras och kan då få ett något avvikande utförande.

Från år 1988–1991 (8 nummer) finns få nummer kvar och de säljes endast i hel svit för 100:-.

Kostnader för porto och emballage tillkommer.

Beställ hos Allan Karlsson, tel. 0381 – 104 16,
E-post: Allan.Karlsson@mbox302.swipnet.se

Parnassia årgång 15 2002:2

ISSN 1404-3785

Innehållsförteckning

- 1 *T. Karlsson*: Rapport om floraskrivandet
- 6 *G. Joakimsson*: Årsmötet i Vimmerby år 2002
- 8 *J. Ekman & G. Ekman*: Några småländska växtfynd
- 10 *Å. Widgren*: Floran på Garpen
- 16 *T. Burén*: Förvildade oxbär i Kalmar. Del 1 Vanliga arter
- 19 *G. Bruce*: Söker Pettersson!
- 21 *M. Edqvist*: Söker tidningsartiklar!